

सत्यमेव जयते

The Gujarat Government Gazette

EXTRAORDINARY

PUBLISHED BY AUTHORITY

Vol. LXIV | FRIDAY, MARCH 3, 2023 / PHALGUNA 12, 1944

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a Separate Compilation.

PART IX

Gujarati translation of Bills, Acts and Notifications other than
those published in other parts.

સભ્યશ્રી અમિત શાહએ, તા.૩ માર્ચ, ૨૦૨૩ના રોજ દાખલ કરેલું નીચેનું વિધેયક ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ-૧૨૭-અ, અન્વયે સામાન્ય માહિતી અર્થે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

GUJARAT BILL NO. 9 OF 2023.

THE GUJARAT WATER POLLUTION (PREVENTION AND PURIFICATION OF RIVERS) BILL, 2023.

A BILL

to provide for the control, regulation, maintenance and restoration and wholesomeness of river water with a view to purification of rivers in the State of Gujarat and matters connected therewith.

સન ૨૦૨૩નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૯.

ગુજરાત પાણી પ્રદૂષણ (નિવારણ અને નદીઓનું શુદ્ધિકરણ) વિધેયક, ૨૦૨૩

ગુજરાત રાજ્યમાં નદીઓના શુદ્ધિકરણ માટે, નદીના પાણીના નિયંત્રણ, નિયમન, નિભાવ અને પુનઃસ્થાપન માટેની તથા આરોગ્યપ્રદ પાણી માટેની અને તેની સાથે સંકળાયેલી બાબતોની જોગવાઈ કરવા માટેનું વિધેયક.

નદીઓમાં પાણી પ્રદૂષણનું સ્તર અને પ્રમાણ એ સ્તરે વધી ગયું છે કે તે લોકોના આરોગ્ય અને સલામતીને ધ્યાનમાં લેતાં માનવ વપરાશ માટે જોખમી બન્યું છે.

અને નદીનું પાણી સૂક્ષ્મ જીવાણુઓથી દૂષિત થયેલું છે અને તમામ પ્રકારના રસાયણોથી ભરેલું છે.

અને પરિસ્થિતિ વિજ્ઞાનીઓનો એવો મત છે કે નદીઓમાં પાણીના પ્રદૂષણની પ્રતિકૂળ અસરો જોખમકારક સ્તરે છે અને તે અંગે તપાસ કરવામાં નહીં આવે, તો તે માનવ જીવનને ભારે નુકસાન તરફ દોરી શકશે.

અને નદીઓના શુદ્ધીકરણની શરૂઆત કરવાને અને પાણીના સંરક્ષણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાને તથા કારખાનામાંથી પ્રક્રિયા કર્યા વગરનો કચરો અને નુકસાનકારક રસાયણો નદીઓમાં ફેંકીને જળસંપત્તિને પ્રદૂષિત કરતી અટકાવવાને ખૂબ જ મહત્વની બાબત ગણી છે.

અને તે માટે ઉચિત પગલા લેવાનું જરૂરી જણાયું છે.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના ચુંમોતેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ.	૧.	(૧)	આ અધિનિયમ ગુજરાત પાણી પ્રદૂષણ (નિવારણ અને નદીઓનું શુદ્ધિકરણ) વિધેયક, ૨૦૨૩ કહેવાશે.
		(૨)	તે, સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યને લાગુ પડશે.
		(૩)	તે રાજ્ય સરકાર, રાજ્યપત્રમાં જાહેરનામાથી નકકી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે.
વ્યાખ્યા.	૨.	(ક)	“સત્તામંડળ” એટલે કલમ ૩ હેઠળ નીમાયેલું રાજ્ય સ્વચ્છ નદી અભિયાન સત્તામંડળ.
		(ખ)	“પ્રદૂષિત પાણી” એટલે ભૌતિક, રાસાયણિક અથવા જીવવિજ્ઞાન વિષયક ગુણધર્મની રીતે આવશ્યક શુદ્ધતાના સંદર્ભમાં માનવ વપરાશ માટે ઉપયોગી ન હોય અથવા ગટરનું ગંદું પાણી અથવા ઔદ્યોગિક બગાડ અથવા જાહેર જનતાના આરોગ્યને હાનિકારક હોય, તેવા ગેસયુક્ત અથવા ઘન પદાર્થો જેમાં ઠાલવવામાં આવ્યા હોય તેવું પાણી.
સત્તામંડળની સ્થાપના.	૩.	(૧)	રાજ્ય સરકારે, રાજ્ય સ્વચ્છ નદી અભિયાન સત્તામંડળ નામનું સત્તામંડળ સ્થાપવું જોઈશે.
		(૨)	સત્તામંડળ નીચેના સભ્યોનું બનેલું રહેશે.
		(ક)	જળસંપત્તિ મંત્રી - અધ્યક્ષ;
		(ખ)	જળ વ્યવસ્થા અંગેના રાજ્ય સરકારના સલાહકાર - સભ્ય;
		(ગ)	સચિવ, જળસંપત્તિ વિભાગ - સભ્ય;
		(ઘ)	સભ્ય-સચિવ, ગુજરાત જળ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ - હોદ્દાની રૂએ સભ્ય;
સત્તામંડળે નદીના પાણીની શુદ્ધતાનું નિયમન કરવા બાબત.	૪.	(૧)	સત્તામંડળે, માનવ વપરાશ માટે જળ શુદ્ધતાના પરવાનગીપાત્ર સ્તરના સંબંધમાં નિયમનો માટેના ધોરણો ઠરાવવા જોઈશે અને પાણીની ગુણવત્તા અને પર્યાવરણલક્ષી નિરંતર વિકાસને સુનિશ્ચિત કરવાના હેતુ સાથે રાજ્યમાં નદીઓના સંરક્ષણ(બચાવ) માટે આવશ્યક તમામ પ્રવૃત્તિઓ કરવી જોઈશે.
		(૨)	સત્તામંડળનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કોઈપણ નદીની જળસંપત્તિનું ગ્રાહ્ય (પરવાનગીપાત્ર) સ્તર ઘટી રહ્યું છે, તો તેવા કિસ્સામાં, તેણે (સત્તામંડળે), સંબંધિત વ્યક્તિને, ગ્રાહ્ય (પરવાનગીપાત્ર) સ્તર પુનઃસ્થાપિત (પૂર્વવત) કરવા આવશ્યક હોય તેવા પગલાનું પાલન કરાવવા આદેશ કરવો જોઈશે.
		(૩)	સત્તામંડળે, પંચાયતો, નગરપાલિકાઓ અથવા કોર્પોરેશનો જેવા સ્થાનિક સત્તામંડળોને, નદીના પાણીની શુદ્ધતા જાળવી રાખવા અને પાણીના સંરક્ષણ માટે તથા કારખાનામાંથી પ્રક્રિયા ન કરેલો કચરો અને જોખમકારક રસાયણો નદીઓમાં નાંખીને

નદીની જળસંપત્તિને પ્રદૂષિત થતી અટકાવવા માટે પણ તમામ આવશ્યક પગલા લીધા છે, તે બાબતનું ધ્યાન રાખવા આદેશ કરવો જોઈશે.

- (૪) સત્તામંડળે, નદીઓના શુદ્ધીકરણની અગત્ય બાબતે લોકોને શિક્ષણ આપવું જોઈશે અને તેમનામાં જાગરૂકતા લાવવી જોઈશે.
- (૫) સ્થાનિક સત્તામંડળ, ઉપર્યુક્ત પેટા-કલમ (૩) હેઠળ સત્તામંડળે આપેલા આદેશોથી બંધાયેલું રહેશે.
- (૬) સત્તામંડળે, તે સંબંધમાં વિનિયમો ઘડીને, પાણીની શુદ્ધતાનું ધોરણ ઠરાવવું જોઈશે.
૫. આ અધિનિયમ હેઠળનો દરેક ગુનો, પોલીસ અધિકારનો અને ઓછામાં ઓછા રૂપિયા વીસ હજારની રકમનો જામીનપાત્ર ગુનો ગણાશે. આ અધિનિયમ હેઠળ માંડેલી તમામ ફરિયાદો, મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં ઇન્સાફી કાર્યવાહીને પાત્ર થશે. ગુનાની ન્યાયિક નોંધ.
૬. અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા વિનિયમોની કોઈપણ જોગવાઈના ઉલ્લંઘન બદલ દોષિત ઠરેલી કોઈપણ વ્યક્તિને, વીસ હજાર રૂપિયાથી ઓછી નહિ, પણ ત્રીસ હજાર રૂપિયાથી વધુ નહિ, તેટલા દંડની અથવા ત્રણ મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી કેદની સજા અથવા તે બન્ને શિક્ષા થશે. દંડ.
૭. આ અધિનિયમ હેઠળની તમામ અથવા કોઈ પણ જોગવાઈઓને પાર પાડવા માટે, સત્તામંડળ, રાજ્ય સરકારની પૂર્વ-મંજૂરી સાથે, આ અધિનિયમ સાથે સુસંગત હોય, તેવા વિનિયમો કરી શકશે. વિનિયમો કરવાની સત્તા.

ઉદ્દેશો અને કારણો

શુદ્ધ પીવાના પાણીની ઉપલબ્ધતા, દરેક નાગરિકનો હક છે અને તે હેતુ માટે, નદીના શુદ્ધીકરણના દ્રષ્ટિકોણથી જોતા, નદીના પાણીનું નિયમન કરવું જરૂરી છે.

નદીના પાણીમાં અનિચ્છનીય તત્વોનું પ્રમાણ દિવસે-દિવસે વધી રહ્યું છે જેના કારણે પાણીમાં પ્રદૂષણ ફેલાય છે અને તેથી, આવું પાણી, લોકોના આરોગ્ય માટે હાનિકારક છે. નદીના પાણીમાં પ્રદૂષણના સ્ત્રોતોમાં, ઔદ્યોગિક બગાડ અને રાસાયણિક ઉદ્યોગો દ્વારા દૂષિત થયેલા પાણીનો સમાવેશ થાય છે. નદીમાં પ્રદૂષિત પાણી ઠાલવવાથી પણ પાણીના રાસાયણિક ગુણધર્મો બદલાય છે.

પાણીનું દરેક ટીપું જીવનનો સ્ત્રોત છે. જળ સંસાધનો કાયમી નથી તે બાબત સ્પષ્ટપણે જાણવાનો આપણા માટે અનુકૂળ સમય આવી ગયો છે. નજીકના સમયમાં જ, આપણે એક પરિવાર, સમાજ અને રાષ્ટ્ર તરીકે સ્વચ્છ પીવાલાયક પાણી મેળવવા માટેનો સંઘર્ષ કરવો પડશે. આપણે જળ સંરક્ષણ પર અને આપણી નદીઓને પ્રદૂષિત થતી અટકાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું પડશે.

વર્તમાન સમયમાં નદીઓના શુદ્ધીકરણનું નિયમન કરવા કોઈપણ પર્યાપ્ત સત્તા નથી. લોક-માધ્યમ મારફત કાર્યક્રમનું આયોજન કરીને, આ મુદ્દા પર લોકોને શિક્ષિત કરવા અને તેમનામાં જાગૃતિ લાવવી પણ એટલી જ જરૂરી છે.

નદીના શુદ્ધીકરણના હેતુ માટે, રાજ્ય સરકારે, નદીઓની સ્વચ્છતા માટેના કાર્યક્રમોની શરૂઆત કરી છે અને નેશનલ ગ્રીન ટ્રિબ્યુનલના આદેશોનું અમલીકરણ કરવા માટે તમામ પ્રયત્નો પણ કર્યા છે.

તેમ છતાં, નદીઓના શુદ્ધીકરણ પર સર્વગ્રાહી કાયદાની જોગવાઈ કરવા માટેના ઉદ્દેશથી, આ અધિનિયમ અધિનિયમિત કરવાનું ધાર્યું છે.

તેથી, આ વિધેયક.

ગાંધીનગર,
તારીખ: ૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩.

અમિત શાહ
વિ.સ.સ.

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેની બાબતના સંબંધમાં, ધારાકીય સત્તાની સોંપણીનો સમાવેશ થાય છે:-

વિધેયકની કલમ ૩થી, સત્તામંડળને, પાણીની શુદ્ધતાના ધોરણની જાળવણી માટે વિનિયમો ઘડવાની સત્તા મળે છે.

વિધેયકની કલમ ૭થી, સત્તામંડળને, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે, વિનિયમો ઘડવાની સત્તા મળે છે.

ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

ગાંધીનગર,
તારીખ: ૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩.

અમિત શાહ,
વિ.સ.સ.

તારીખ: ૩૦ માર્ચ, ૨૦૨૩.
ગાંધીનગર.

ડી. એમ. પટેલ,
સચિવ,
ગુજરાત વિધાનસભા.

